

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 10CoE/33/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8715204990
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 10. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marek Kohút
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8715204990.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Mareka Kohúta a členov senátu JUDr. Milana Majerníka a JUDr. Andreja Radomského v exekučnej veci oprávneného: BENCONT COLLECTION, a.s., Vajnorská 100/A, 831 04 Bratislava, IČO: 47 967 692, proti povinnému: D. U., P. X.X.XXXX, X. Y. J. Č.. X, o vymoženie 1.276,81 eur s prísl., o odvolaní oprávneného proti uzneseniu Okresného súdu Poprad zo dňa 1.12.2016, č.k. 15Er/285/2015-14, takto

rozhodol:

I. P o k r a č u j e v konaní s právnym nástupcom oprávneného - spoločnosti PRO CIVITAS, s.r.o., Vajnorská 100/A, 831 04 Bratislava, IČO: 45 869 464, a to spoločnosťou BENCONT COLLECTION, a.s., Vajnorská 100/A, 831 04 Bratislava, IČO: 47 967 692.

II. P o t v r d z u j e uznesenie.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým uznesením súd prvej inštancie zamietol žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie.

2. Vychádzal zo zistenia, že doručením návrhu na vykonanie exekúcie súdnemu exekútorovi dňa 31.3.2015 začalo exekučné konanie proti povinnému na základe právoplatného a vykonateľného exekučného titulu - rozhodcovského rozsudku vydaného Stálym rozhodcovským súdom zriadeným pri Rozhodcovská, arbitrážna a mediačná, a.s. zo dňa 10.4.2014. Oprávnený a povinný uzavreli Zmluvu o úvere. V bode 11.2 Obchodných podmienok je zakomponované, že zmluvné strany sa dohodli, že akékoľvek spory, ktoré vzniknú zo Zmluvy o úvere a OP, budú riešené dohodou. V prípade nedosiahnutia dohody budú všetky spory, ktoré vzniknú zo zmluvy o úvere, vrátane sporov o jej vznik, platnosť a výklad, rozhodované v rozhodcovskom konaní pred Stálym rozhodcovským súdom.

3. Predmetná rozhodcovská doložka je nekalá podmienka spotrebiteľskej zmluvy. V zmysle § 53 ods. 1 OZ neprijateľnou je zmluvná podmienka, ktorá spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. V danom prípade nemožno uvažovať nad tým, že by išlo o individuálne dojednanú rozhodcovskú doložku. Rozhodcovská doložka bola povinnému predložená v predtlačenom formulárovom znení, nakoľko bola pripravená už vopred pre veľký počet spotrebiteľov. Rozhodcovská doložka dojednaná za týchto podmienok môže ľahko slúžiť na obchádzanie platnej právnej úpravy slúžiacej na ochranu spotrebiteľa. Spotrebiteľ nemá možnosť ovplyvniť výber orgánu, ktorý bude spor riešiť. Pre vybraný rozhodcovský súd je výber dodávateľa zdrojom príjmov, preto je namieste obava, do akej miery je potom takéto rozhodcovské konanie objektívne. Rozhodcovská doložka, ktorá mala založiť legitimitu pre exekučný titul v predmetnom konaní znemožňuje voľbu spotrebiteľa dosiahnuť rozhodovanie sporu štátnym súdom. Rozhodcovská doložka nebola dojednaná v čase vyššej bdelosti spotrebiteľa po vzniku sporu, ale na začiatku zmluvného vzťahu. Rozhodcovskú doložku, ktorá je výhradná a nebola dojednaná individuálne, resp. po vzniku sporu medzi účastníkmi zmluvy, považuje súd za neprijateľnú (nekalú) podmienku v spotrebiteľskej zmluve a z toho dôvodu za

absolútne neplatnú. Táto rozhodcovská doložka bráni tomu, aby na základe nej vydaný rozhodcovský rozsudok mohol byť exekučným titulom na udelenie poverenia na vykonanie exekúcie pre exekútora. Rozhodcovská doložka je v zmysle § 53 ods. 4 písm. r/ a § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka absolútne neplatná. Z dôvodu absolútnej neplatnosti rozhodcovskej doložky nemôže byť na podklade takejto doložky vydaný rozhodcovský rozsudok spôsobilým exekučným titulom. Exekučný titul má povahu nulitého rozhodnutia, a preto nemohol nadobudnúť vykonateľnosť.

4. Proti uzneseniu v zákonnej lehote podal odvolanie oprávnený a navrhol, aby odvolací súd uznesenie zmenil a vyhovel žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, alternatívne, aby uznesenie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

5. Namietal, že exekučný súd prekročil zákonné limity pre skúmanie žiadosti o udelenie poverenia s poukazom na to, že podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku je súd oprávnený skúmať a vykonať ako dôkazy výlučne žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul. Exekučný súd nemá zákonné oprávnenie skúmať, hodnotiť iné listiny, napr. zmluvu o úvere, ktorá obsahuje rozhodcovskú doložku. V prípade, že je exekučným titulom rozhodcovský rozsudok, nemôže exekučný súd konať ako súd vyššej inštancie, kasačný súd alebo súd konajúci o opravnom prostriedku. Pokiaľ ide o platnosť rozhodcovskej doložky, tak o nej rozhoduje rozhodcovský súd, pričom prekážka rozsúdenej veci (res iudicata) bráni tomu, aby bola opätovne posúdená, a to s poukazom na nález Ústavného súdu SR II. ÚS 499/2012 a stanoviská R. Procházku a K. Csacha. Jeho právny predchodca (E. Y., N.H..) postupoval v zmysle § 93b zákona o bankách, ktorý mu ukladal povinnosť ponúknuť klientovi návrh rozhodcovskej doložky, pričom klientovi bola daná možnosť neprijať túto ponuku. To, že ju klient neodmietol, je prejavom jeho osobnej a zmluvnej slobody. Ak je rozhodcovská doložka dohodnutá vo všeobecných obchodných podmienkach a v obchodných podmienkach pre úver, je dohodnutá riadne a v súlade so zákonom. Rozhodcami sú výhradne odborne spôsobilé a bezúhonné osoby s právnickým vzdelaním pochádzajúce z geograficky rozdielnych oblastí Slovenskej republiky, čo zabezpečuje prinajmenšom rovnakú úroveň ochrany práv sporových strán. Exekučný súd konštruoval nový skutkový stav bez účasti oprávneného a odňal mu možnosť vyjadriť sa k vykonaným dôkazom. Vykonaným dokazovaním dospel súd k odlišným právnym záverom ako rozhodcovský súd v nachádzacom konaní. Oprávnený pritom nemal možnosť vyjadriť sa k takto vykonaným dôkazom a k nanovo vytvorenému skutkovému stavu, čím (s poukazom na vyššie uvedený nález Ústavného súdu SR II. ÚS 499/2012) zasiahol do jeho práva podľa článku 48 ods. 2 Ústavy SR. Namietal aplikovanie smernice 93/13/EHS prvoinštančným súdom s konštatovaním, že smernica je záväzná len pre členský štát, ktorému je určená a teóriu eurokonformného výkladu právnych noriem národného práva je možné uplatniť len v medziach vnútroštátneho právneho poriadku. Poukázal na rozhodnutia iných okresných a krajských súdov, ktoré v obdobných veciach poverenia vydávajú. Súd nezákonne zvyhodňuje povinného len na základe jeho postavenia. Zriaďovateľ rozhodcovského súdu, ktorý vydal exekučný titul je držiteľom povolenia rozhodovať spotrebiteľské spory v súlade s § 73 ods. 5 zákona o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní.

6. Povinný sa k odvolaniu nevyjadril.

7. Krajský súd v Prešove ako odvolací súd príslušný na rozhodnutie o odvolaní v zmysle § 34 CSP lustráciou v Obchodnom registri zistil, že oprávnený - spoločnosť PRO CIVITAS, s.r.o., Vajnorská 100/A, 831 04 Bratislava, IČO: 45 869 464, zapísaná v Obchodnom registri Okresného súdu Bratislava I, oddiel Sro, vložka č. 67934/B bola dňa 09.08.2017 vymazaná z Obchodného registra Okresného súdu Bratislava I dobrovoľným výmazom, z dôvodu zániku spoločnosti v dôsledku zlúčenia so spoločnosťou BENCONT COLLECTION, a.s., Vajnorská 100/A, 831 04 Bratislava, IČO: 47 967 692, ktorá sa zároveň stala jej právnym nástupcom.

8. Podľa § 470 ods. 1 a 2 prvá veta CSP, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

9. Podľa § 243h ods. 1 veta prvá Exekučného poriadku, ak tento zákon v § 243i až 243k neustanovuje inak, exekučné konania začaté pred 1. aprílom 2017 sa dokončia podľa predpisov účinných do 31. marca 2017.

10. Podľa § 9a ods. 1 Exekučného poriadku v znení do 31.03.2017, ak to povaha veci nevyklučuje, v konaní podľa tohto zákona sa primerane použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku.

11. Podľa § 64 CSP, ak strana zanikne počas konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončilo, súd rozhodne, že v konaní pokračuje s jej právnym nástupcom. Ak právneho nástupcu niet, súd konanie zastaví.

12. Podľa § 378 ods. 1 CSP, na konanie na odvolacom súde sa primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie, ak tento zákon neustanovuje inak.

13. Vychádzajúc z citovaných zákonných ustanovení a uvedených skutočností odvolací súd rozhodol v rámci odvolacieho konania podľa § 64 CSP tak, že v konaní na strane oprávneného pokračuje s právnym nástupcom zaniknutej spoločnosti PRO CIVITAS, s.r.o., Vajnorská 100/A, 831 04 Bratislava, IČO: 45 869 464, a to spoločnosťou BENCONT COLLECTION, a.s., Vajnorská 100/A, 831 04 Bratislava, IČO: 47 967 692.

14. Odvolací súd následne preskúmal napadnuté rozhodnutie spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v súlade s § 379 a § 380 CSP v spojení s § 243h a § 9a Exekučného poriadku v znení do 31.3.2017, a to bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), pričom dospel k záveru, že odvolanie oprávneného nie je dôvodné.

15. Súd prvej inštancie správne právne postupoval, keď na predmetný právny vzťah, ktorý vznikol zmluvou o úvere aplikoval § 52 Občianskeho zákonníka. Z jej obsahu vyplýva, že povinný pri jej uzatváraní a plnení nekonal v rámci svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Naopak, Poštová banka, a.s. spĺňa charakteristiku dodávateľa v zmysle § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, nakoľko z výpisu z obchodného registra vyplýva, že predmetom jej činnosti je aj poskytovanie úverov. Zmluva o úvere je formulárovou zmluvou, pričom spotrebiteľ nemal možnosť ovplyvniť jej obsah.

16. Podľa § 73 ods. 3 zákona č. 335/2014 Z.z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov, rozhodcovská zmluva uzavretá pred 1. januárom 2015 sa spravuje predpismi účinnými v čase jej uzavretia.

17. Podľa § 53 ods. 4 písm. r) Občianskeho zákonníka, za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré vyžadujú v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní.

18. Podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

19. Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci sp.zn. 3Cdo 146/2011 judikoval, že pokiaľ oprávnený v návrhu na vykonanie exekúcie označí za exekučný titul rozsudok rozhodcovského súdu, je exekučný súd oprávnený a zároveň povinný skúmať, či rozhodcovské konanie prebehlo na základe uzavretej rozhodcovskej zmluvy. Ak nedošlo k uzavretiu rozhodcovskej zmluvy, nemohol spor prejednať rozhodcovský súd a v takom prípade ani nemohol vydať rozhodcovský rozsudok. Pri riešení otázky, či rozhodcovský rozsudok vydal rozhodcovský súd s právomocou prejednať daný spor, nie je exekučný súd viazaný tým, ako túto otázku vyriešil rozhodcovský súd. Exekučný súd je povinný zamietnuť žiadosť súdneho exekútora o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie, ak už pri postupe podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku vyjde najavo existencia relevantnej okolnosti, so zreteľom na ktorú je nútený výkon rozhodnutia neprípustný. Uplatnená námietka týkajúca sa prekročenia právomoci exekučného súdu preskúmať exekučný titul preto nie je dôvodná.

20. Súd prvej inštancie bol oprávnený zaoberať sa ustanoveniami spotrebiteľskej zmluvy a v jej nadväznosti aj ustanoveniami všeobecných obchodných podmienok Poštovej banky, a.s., ktoré v čl. 11., bod 11.2 obsahovali rozhodcovskú doložku. S prihliadnutím na jej formuláciu, ak spor vyvolá dodávateľ podaním žaloby na rozhodcovskom súde, spotrebiteľ sa takto začatému rozhodcovskému konaniu musí podrobiť. Podanie žaloby na rozhodcovskom súde má totiž rovnaké účinky ako keby bola žaloba podaná na všeobecnom súde, pričom po začatí rozhodcovského konania nemožno v tej istej veci konať a rozhodovať na súde, čo je zrejme z § 19 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní.

21. Za nedôvodné považoval odvolací súd námietky týkajúce sa nesprávneho procesného postupu, ktorým súd prvej inštancie preskúmaval žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul. Rozhodcovské konanie nepredstavuje prekážku právoplatne rozhodnutej veci z dôvodu, že na základe neplatnej rozhodcovskej doložky nemohla byť založená právomoc rozhodcovského súdu vo veci vydať rozhodcovský rozsudok. Takýto rozsudok nie je vykonateľný, nemôže byť ani exekučným titulom v danej veci. Postupom súdu prvej inštancie preto nedošlo k porušeniu práva strany sporu na spravodlivé konanie.

22. Obmedzenie možnosti spotrebiteľa brániť si svoje práva pred nezávislým súdom, spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Odvolací súd nepopiera, že rozhodovanie sporov v rozhodcovskom konaní je alternatívnou možnosťou k súdному konaniu, avšak, ak je spotrebiteľ nútený podrobiť sa, v zmysle rozhodcovskej doložky, rozhodnutiu, veriteľom vopred určeného rozhodcovského súdu, nemožno hovoriť o individuálne dojednanej podmienke spotrebiteľskej zmluvy. Ide o podmienku, ktorú odvolací súd považuje za neprijateľnú v zmysle § 53 ods. 4 písm. r) Občianskeho zákonníka v znení účinnom do 31.12.2014.

23. S oprávneným nie je možné súhlasiť, že išlo o naplnenie § 93b zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách. Podľa tohto ustanovenia banky a pobočky zahraničných bánk sú povinné ponúknuť svojim klientom neodvolateľný návrh na uzavretie rozhodcovskej zmluvy o tom, že ich prípadné vzájomné spory z obchodov [§ 5 písm. i)] budú rozhodnuté v rozhodcovskom konaní stálym rozhodcovským súdom zriadeným podľa osobitného zákona, a to tak, aby klient mal možnosť voľby, či prijme alebo neprijme predložený návrh na uzavretie rozhodcovskej zmluvy. Banka a pobočka zahraničnej banky sú pri predložení návrhu na uzavretie rozhodcovskej zmluvy tiež povinné preukázateľne poučiť klienta o dôsledkoch uzavretia navrhovanej rozhodcovskej zmluvy na riešenie ich vzájomných sporov z obchodov.

24. Uvedené ustanovenie vyžaduje individuálne dojednanie rozhodcovského konania zo strany spotrebiteľa, a to po poučení o dôsledkoch jeho rozhodnutia. Dodávateľ tak musí postupovať spôsobom preukázateľným. Zákom vyžadované preukázateľné poučenie spotrebiteľa a jeho voľba nenapĺňa taký postup dodávateľa, ak sa rozhodcovská doložka uvedie len ako súčasť všeobecných obchodných podmienok. Podstatou všeobecných obchodných podmienok je, že sa v rámci kontraktácie nemenia, že sú všeobecné a buď záujemca o službu prijme tieto podmienky alebo zmluva nevznikne. V tom spočíva faktická nerovnosť pri kontraktácii. Je zrejme, že spotrebiteľ je tak čo do vyjednávacej pozície, ako aj čo do informovanosti v nevýhodnom postavení oproti dodávateľovi (Mostaza Claro bod 25-28, uznesenie POHOTOVOSTĚ C-76/10 bod 37 a iné). Rozhodcovská zmluva uzavretá so spotrebiteľom, ak má byť právom akceptovaná ako prejav zmluvnej autonómie, musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o možnosti voľby medzi viacerými riešeniami a informácie o tom, čo tá ktorá voľba konkrétne znamená (porov. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci 6MCdo 9/2012). Oprávnený si v tomto smere dôkazné bremeno nespĺnil. Kvalifikačným kritériom pre záver, že nejde o individuálne vyjednanú zmluvnú podmienku je stav, ak zmluvné podmienky boli vopred pripravené a nebolo možné meniť ich obsah, čo je daný prípad (čl. 3 Smernice Rady 93/13 EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách). Uvedená norma vyžaduje individuálne rozhodnutie spotrebiteľa o tom, že si vymieňuje rozhodcovské konanie, a to preukázateľne. Z obsahu spisu nevyplýva, že by v rámci kontraktácie došlo k naplneniu zákona, a že by s odbornou starostlivosťou príslušný zamestnanec banky najprv poučil povinného a nechal mu priestor na rozhodnutie a voľbu. Záver súdu prvej inštancie o neprijateľnosti dojednanej zmluvnej podmienky je preto správny.

25. K námietke oprávneného, že postupom exekučného súdu boli porušené procesné práva účastníka konania a bola mu odňatá možnosť vyjadriť sa k vykonaným dôkazom, odvolací súd uvádza, že postup exekučného súdu nie je v rozpore s procesnými právami oprávneného. Obsah listín predložených oprávneným bol v tomto prípade postačujúci na objasnenie veci a na dostatočné posúdenie skutkového stavu. Práva oprávneného neboli porušené a postupom súdu mu nebola odňatá možnosť konať pred súdom. Oprávnený využil svoje právo podať proti rozhodnutiu súdu odvolanie, čím tak vyjadril svoje námietky a nesúhlas so skutkovými zisteniami a právnym záverom súdu prvej inštancie, ku ktorým súd dospel z predložených listinných dôkazov.

26. Na základe vyššie uvedeného odvolací súd uvádza, že dojednanie rozhodcovskej doložky predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku, ktorá je v zmysle ust. § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka neplatná. Posúdenie rozhodcovskej doložky ako neprijateľnej zmluvnej podmienky je v súlade s ust. § 54 ods. 2 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého v pochybnostiach obsahu spotrebiteľských zmlúv sa aplikuje výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší, čo je v súlade so Smernicou Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. Vnútroštátnemu súdu prislúcha určiť, či zmluvná podmienka spĺňa kritériá požadované na to, aby ju bolo možné kvalifikovať v zmysle článku 3 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS ako nekalú (Rozsudok Súdneho dvora EÚ C-243/08 Pannon).

27. Judikatúra súdov nevyžaduje, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia (porov. rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok Higginsová a ďalší proti Francúzsku z 19. februára 1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I; uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. júna 2004 sp. zn. III. ÚS 209/04). Odvolací súd so zreteľom na neplatnú rozhodcovskú doložku nepovažoval za potrebné zaoberať sa ostatnými odvolacími námietkami.

28. Z uvedených dôvodov odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil (§ 387 ods. 1 CSP).

29. Toto rozhodnutie nie je konečným rozhodnutím vo veci, preto odvolací súd nemal dôvod rozhodovať o náhrade trov odvolacieho konania.

30. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh - § 428 CSP).